

Innocent IV: ‘Ordinem Vestrum’*

14 November 1245

*Dilectis filiis Generali, & Provincialibus, ac Custodibus, ceterisque Fratribus
Ordinis Fratrum Minorum Salutem, & Apostolicam Benedictionem.*

Ordinem vestrum illo prosequentes affectu, quod ipsum inter alios laudabilibus continue proficere incrementis ferventer optemus, libenter ea, per quae opportuni vigoris recipiat fulcimentum, paterna sollicitudine procuramus. Hinc est, quod cum quaedam dubia, & obsura, quae in vestra Regula continentur, animos vestros cujusdam consuetudine implicatas involvant, & nodosae intricationis difficultate impediunt intellectum; & felicitatis recordationis Gregorius Papa Praedecessor noster aliqua ex eis exposuerit, & declaraverit semiplene: Nos obscuritatem ab illis perfectae interpretationis declaratione omnino amovere volentes; & ambiguitatis scrupulum cura ipsa de vestris cordibus plenioris expositionis certitudine penitus amputare: dicimus, quod per eandem Regulam quoad observationem *Evangelii*,¹ quam injugit, non nisi ad ea dumtaxat Evangelii consilia tenemini, quae in ipsa Regula praeceptorie, vel inhibitorie sunt expressa. Licet autem Ministris Provincialibus, tam eorum Vicariis, quam aliis providis Fratribus venientium ad Ordinum receptionem² pro suis Provinciis de consilio Fratrum committere discretorum; non tamen expedit converti volentes indifferenter admitti, sed illos tantum, qui suffragantibus [*sic*] eis litteratura, & aliis laudabilibus circumstantiis, possint utiles esse Ordini, sibi que per vitae meritum, & aliis proficere per exemplum.

*Pontificis erga Ordinem
Minorum affectus*

Expositio Reulae causa

*Quomodo Fratres ad
Evangelii observantiam ex
Regula tenentur cap. 1.
Facultas admittendi
Novitios ad Ordinem,
quibus committi liceat, &
quomodo cap. 2.*

Sic vero Ministri /400b/ egressos ab Ordine, cum redierint, ad ipsum recipiant; & ejiciant in certis casibus secundum terminationem vestri Gener-

¹ EVANGELII: Cap. 1. Regulae habentis: *Vita Fratrum minorum haec est, scilicet Domini nostri Jesu Christi S. Evangelium observare: & cap. xii. S. Evangelium Dimini nostri Jesu Christi, quod firmiter promisimus, observemus.*

² RECEPTIONEM: Cap. 2. Regulae *Ministris Provincialibus* tantum licebat recipere ad Ordinem; hic Pontifex etiam eorum Vicariis, aliisque providis Fratribus de consilio Fratrum *discretorum* facultatem attribuit; quod tamen antea crevit & Gregorius IX. per litteras *Gloriantibus vobis in sola Creue &c.* dat. anno 1241., contrarius extiterat in sua expositione.

* Text from J. H. Sbaralea and C. Eubel, eds., *Bullarium franciscanum*, 7 vols. (Rome: Vatican, 1759–1904) 1, no. 114, coll. 400a–402b; re-issued by Alexander IV on 20 February 1257 (BF 2, no. 297, pp. 196a). Paragraphing modified sporadically.

alis Capituli³ jam receptos. Quamquam, vero praedicta contineat Regula, *De Divino Officio celebrando cap. 3.* quod *Clerici faciant Divinum Officium secundum ordinem Sactae Romanae Ecclesiae, excepto Psalterio, ex quo habere poterunt Breviaria: cum tamen Divino intersunt Officio, cum aliis celebrantes, tunc eis illud sufficit; & ad dicendum Officium proprium non tenentur.*⁴

Expositio, quomodo se habeant Fratres circa pecuniam, denarios. Cap. 4. Et licet in eadem Regula sit prohibitum, ne Fratres *recipiant per se, vel per alios denarios, vel pecuniam ullos modo:* possunt tamen, si rem sibi necessariam, aut utilem velint emere, vel solutionem facere pro jam empta, vel nuncium ejus, a quo res venditur, vel aliquem alium volentibus sibi eleemosynam facere; nisi eidem per se, vel per proprios nuncios solvere maluerint, praesentare: & taliter praesentatus a Fratribus non est eorum nuncius, licet praesentetur ab ipsis, sed illius potius, cujus auctoritate solutionem facit, seu recipientis eamdem: & ad ipsum (si soluto emptae rei pretio de hujusmodi eleemosyna remaneat aliquid apud eum) possunt etiam Fratres pro suis necessitatibus, vel commodis licite habere recursum. Si vero pro aliis Fratrum necessitatibus, aut commodis nominetur aliquis, vel praesentetur ab eis, potest ille commissam sibi eleemosynam, sicut Dominus conservare, vel apud spiritualem, vel familiarem amicum Fratrum nominatum, vel non nominatum ab ipsis deponere, per eum loco, & tempore pro ipsorum necessitatibus, vel commodis, sicut Fratres expedire viderint, dispensandam, seu etiam ad personam, vel loca alia transerendam: Ad quos etiam Fratres pro hujusmodi necessitatibus, seu commodis sana con/**401a**/scientia recurrere poterunt, maxime si negligentes fuerint, vel necessitates, aut incommoda ignoraverint eorundem. Et taliter nominati, vel praesentati a Fratribus, non sunt eorum nuncii, seu depositarii, sed illorum, a quibus eis pecuniae, vel denarii committuntur: nec Fratres per se, vel per interpositas Personas denarios, vel pecuniam recipiunt nominando, aut praesentando sic aliquos, seu ad hujusmodi nominatos, vel praesentatos taliter recurrendo; cum non sit intentionis eorum, ut de ipsorum auctoritate hujusmodi denarii, vel pecuniae conserventur, aut ab eis nomine depositi exigantur: licet nunciis, vel depositariis ipsis committantur pro necessitate, vel commodo⁵

³ GENERALIS CAPITULI: Quod forsán habitum est Bononiae anno 1242., in quo nonnulla feruntur edita receptione ad Ordinem: Sane *Constitutionem de receptione* stricte servandam jussit S. Bonaventura in sua ad Ministros Provinciales, & Custodes epistola *Licet insufficientiam meam &c.* anno 1257. scripta.

⁴ NON TENENTUR: Idipsum statuit Gregorius IX. in sua epistola *Pro vestro Collegio &c.* dat. anno 1241. die 7. Junii supra legenda.

⁵ COMMODO: In aliquibus conveniunt Gregorius, & Innocentius exponentes hoc Regulae

eorumdem. Et cum in dicta Regula subjungatur, quod *pro necessitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, per amicos spirituales Ministri tantum, & Custodes sollicitam curam gerant*: debent alii Fratres curam huiusmodi, quae praefatis Ministris, & Custodibus ex Regula praecipue incumbit, cum sibi ab illis commissa fuerit, gerere diligenter. Dicimus insuper, quod cum in ipsa contineatur expresse, quod *Fratres nichil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem*: nec in communi, neque in special debent proprietatem habere; sed locorum, & domorum, ac utensilium, & librorum, & eorum mobilium, quae licet habere, Ordo habeat usum: Et Fratres, secundum quod Generalis, vel Provinciales Ministri dispensandum duxerint, eis utantur. Nec vendi debent loca, domus, vel mobilia huiusmodi, seu extra Ordinem commutari, aut alienari quoquo modo, a quibuscumque personis ad usum Fratrum donata, vendita, permutata, seu quocumque justo modo vel translata, sunt, vel fuerint, nisi Apostolica Sedes, vel Ecclesiae Romanae Cardinalis, qui pro tempore fuerit Ordinis Gubernator, Generali, seu Provincialibus Ministris auctoritatem super hoc /401b/ praebuerit, vel assensum:⁶ cum tam immobilium, quam mobilium huiusmodi jus, proprietas, & dominium (illis solis exceptis, in quibus expresse donatores, seu translatores sibi proprietatem, & dominium reservasse constiterit) nullo medio ad Ecclesiam ipsam spectent; cui domus, & loca praedicta cum Ecclesiis, ceterisque suis pertinentiis (quae omnia in jus, & proprietatem Beati Petri suscipimus) omnino tam in spiritualibus, quam temporalibus immediate subesse noscuntur.

Ibidem cap. 4. *De cura infirmorum, Fratresque vestiēdi.*

Expositio

cap. [illegible, but probably 6]

Expositio

Fratres rerum usum habere possunt, non proprietatem.

Dominium verū Fratibus elargitarum spectat ad Romanam ecclesiam, exceptis Ec.

De vilibus autem mobilibus, vel parum valentibus liceat Fratribus pietatis, seu devotionis intuitu, vel pro alia honesta, & rationabili causa (obtenta prius super hoc Superiorum suorum licentia) extra Ordinem aliis elargiri. Illud quoque Regulae praedictae Capitulum, ubi dicit: *Ut si qui Fratrum, instigante humani generis inimico, mortaliter peccaverint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, ut recurratur ad solos Ministros Provinciales; teneantur ipsi Fratres ad eos recurrere, quam citius poterunt sine mora*: ad manifesta tantum, & publica pertinet. Possunt tamen iidem Ministri pro Fratrum laboribus, & periculosis discursibus evitandis, si

cap. 7.

Expositio

caput; sed ubi Gregorius ait rem *necessariam, & pro necessitate*, Innocentius adjecit & *utilem*, & pro *commodo*, aliaeque, ob quae suspensa fuit in in Capitula generali Metis anno 1249., vel 1251. haec expositio quoad ea, quae Gregoriana adversatur.

⁶ VEL ASSUNSUM: In his convenit Innocentius cum Gregorio paucis mutatis; qui & adjecit quaedam, uti quod Fratres de vilibus *mobilibus* & parum valentibus queant extra Ordinem aliis elargiri cum superiorum licentia devotionis ergo.

expedire viderint, Custodibus, & aliis discretis Fratribus Presbyteris super iis committere vices suas. Volumus autem, ut ipsi Ministri constituent, vel constitui faciant tot per Provincias, quot ad hoc necessarios noverint, de maturioribus, & discretioribus Fratribus Sacerdotibus, qui super hujusmodi peccatis, cum occulta, vel privata fuerint, audiant Poenitentes, nisi Ministris, aut Custodibus suis ad loca eorum declinantibus maluerint confiteri.⁷

cap. 8 Ad haec pro eo, quod in Regula dicitur: *ut decedente Generali Ministro, a Provincialibus Ministris, & Custodibus in Capitulo Pentecostes fiat electio successoris*: dicimus, quod singularum Provinciarum Custodes unum ex se constituent, quem cum /402a/ suo Provinciali Ministro pro ipsis ad Capitulum dirigant, voces suas committentes eidem.⁸ Et cum juxta Regulae

cap. 9 praefatae tenorem, nulli *Fratrum liceat Populo praedicare, nisi a Ministro Generali fuerit examinatus, & approbatus, & sibi officium praedicationis ab*

Expositio *ipso concessum*: Potest idem Minister vices suas Ministris Provincialibus, & eorum Vicariis committere in hac parte: ita tamen, ut ipsi Provinciales, vel iidem Vicarii in ipsorum Provincialium absentia una cum Diffinitoribus in Provincialibus Capitulis Fratres suarum Provincialibus Capitulis Fratres suarum Provinciarum, qui examinatione indigere credunt, examinent, approbent, eisque hujusmodi officium, prout secundum Deum viderint expedire, concedant. Si qui vero examinari non egent pro eo, quod in Theologica facultate, & praedicationis officio sunt instructi, si aetatis maturitas, & alia, quae requiruntur in talibus, convenient in eisdem; possunt de Generalis, vel suorum Provincialium Ministrorum licentia, sue mandato Populo praedi-

cap. 11. care.⁹ Per id autem, quod in eadem Regula continentur, quod *Fratres non ingrediantur Monasteria Monachorum praeter illos, quibus a Sede Apostolica*

Expositio *concessa fuerit licentia specialis*: dicimus ingressum in Monasteria tantummodo Monialium inclusarum¹⁰ Ordinis Sacti Damiani prohibitum fore ipsis; ad quae nemini licet ingredi, nisi ei a Sede Apostolica facultas super hoc specialiter tribuatur. Et nomine Monasterii Clastrum, domos, & officinas interiores volumus comprehendere. Ad aliarum vero Coenobia Monialium possunt, sicut & alii Religiosi, Fratres illi ad praedicandum, vel petendum

⁷ CONFITERI: Eadem fere verba sunt & Gregorii IX.

⁸ EIDEM: Idipsum statuit Gregorius in sua expositione.

⁹ PRAEDICARE: In hoc Innocentius non nihil discrepat a Gregorio.

¹⁰ MONIALIUM INCLUSARUM: Quas cit. Gregorius vocavit *pauperes Moniales inclusas*, Innocentius exponit *Ordinis S. Damiani*: & cum ille declaraverit de omnibus quarum Monialium Coenobiis prohibitum esse Fratribus O. M. ingressum; iste de illis tantummodo *S. Damiani* decernit.

eleemosynam, aut pro alis honestis, & rationabilibus causis accedere, ac intrare, quibus id a Superioribus suis pro sua fuerit maturitate, vel idoneitate concessum.¹¹ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire, Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Lugnuni xviii. Kal. Decembris Pontificatus Nostri Anno Tertio.

¹¹ CONCESSUM: In quibus partim conveniunt, partim vero discrepant Gregorius, & Innocentius, eumque secutus Alexander IV. anno 1257.